

Fylkesmannens kommune- konferanse 2020

Webinar 2. juni 2020

Av Geir Vinsand, NIVI Analyse

To temaer

- Hovedtall og trender fra ny kartlegging av interkommunalt samarbeid
- Den videre forvaltningsutvikling

Antall formelle samarbeidsordninger

2010: 270

2014: 297

2020: 263

Trend 1: Restrukturering mot færre og større samarbeidsregioner

- **Regionråd**
- **NAV-kontor**
- **Barneverntjenester**
- **Brannvesen**
- **Innkjøpstjenester**
- **OSV.**

Ganske mye er nedlagt

- 7 regionale samarbeid om næringsfond
- Nærmere 20 samarbeid om arbeidsgiverkontroll og skatteinnkreving
- Det meste av vertskommunesamarbeidet mellom Evenes og Tjeldsund
- Det meste av STH-samarbeidet i Nord-Salten
- Flere eksempler på kjøp og salg av tjenester

65 nye ordninger etter 2014

- Mer samarbeid om bl.a. barnevern, NAV-kontor, kystplaner, miljørettet helsevern, KAD-senger
- Voksende psykiatrisamarbeid
- Mange ordninger er utvidet
 - Dønna er med i Ytre Helgeland Brann og Redning
 - Saltdal i Indre Salten legevakt

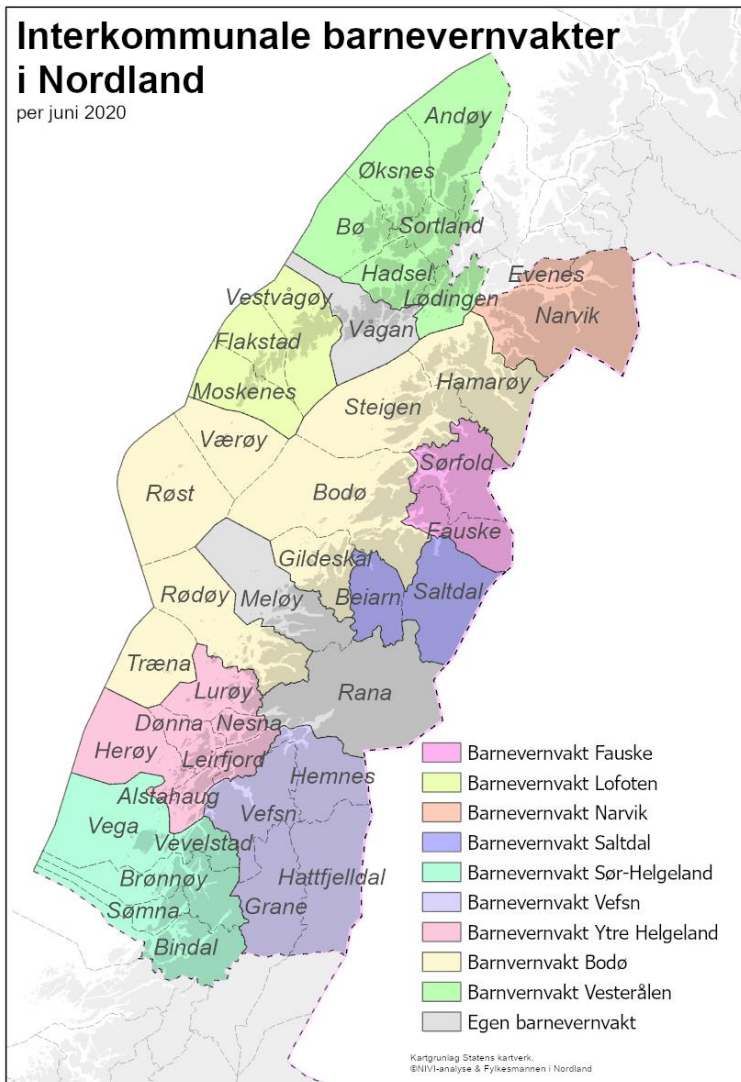
Trend 2: Stadig flere kommuner ser behov for samarbeid om kompetansekrevende oppgaver

Interessant!

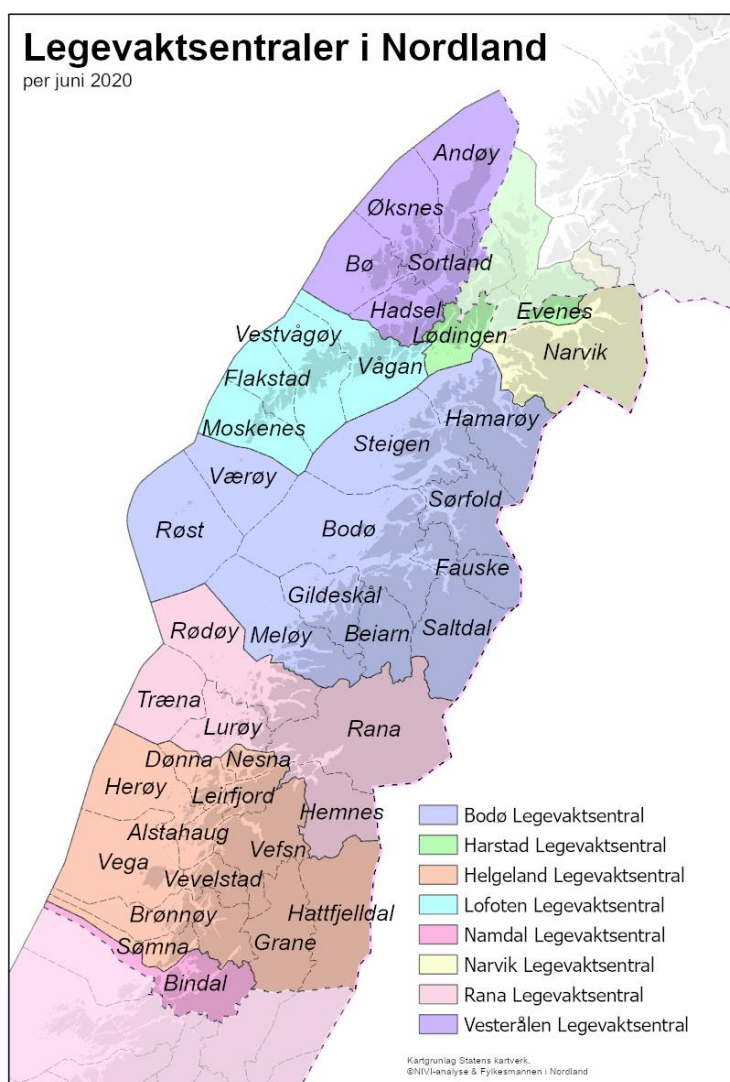
- Mange gode og helhetlige eierskapsmeldinger
- Regionalt skolefaglig ressurscenter på Sør-Helgeland
- Drivende kompetansesamarbeid i de fleste delregioner gjennom bl.a. RKK
- Digitale Helgeland, fylkesmannen har måka til
- Beredskapsforumet i Salten har løst det meste etter forskrift om kommunal beredskapsplikt
- Hålogalandsrådet er født
- Og HIPR!

Trend 3: Stor dynamikk i fagnettverk og midlertidige prosjekter, f.eks. innenfor, beredskap, smittevern, velferdsteknologi, digitalisering

Må vi ha det og?

Akuttberedskap i barnevernet organisert i 12 regioner, 9 interkommunale BV-vakter, Rana, Meløy og Vågan har egen

Legevaktsentraler for 116117 organisert i 7 regioner

Og kommunepsykolog

14 kommuner (34%) samarbeider om kommunepsykolog

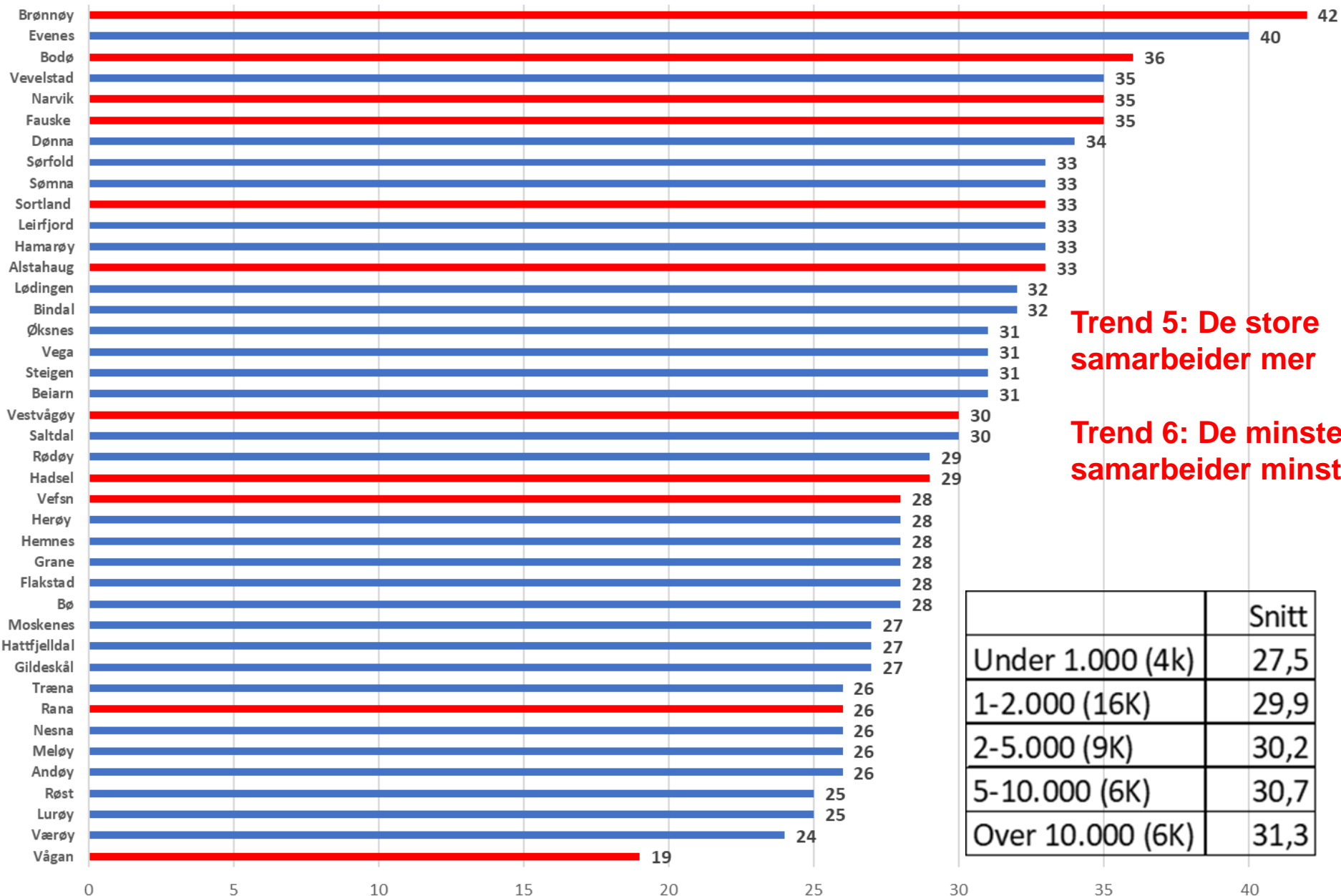
ETS kommunepsykolog	Evenes, Tjeldsund
Kommunepsykolog Vestvågøy-Flakstad-Moskenes	Vestvågøy, Flakstad, Moskenes
Kommunepsykolog Indre Salten	Fauske, Sørfold, Beiarn
Kommunepsykolog Lurøy-Rødøy-Træna	Lurøy, Rødøy, Træna
Kommunepsykolog Sør-Helgeland	Brønnøy, Sømna, Vega, Vevelstad

Ettervernsteam rus og psykisk helse Salten	Fauske, Saltdal, Sørfold, Beiarn, Gildeskål, Meløy, Steigen, Hamarøy
--	--

+ framvekst av FACT-team dvs. samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten (DPS) og kommunene

Trend 4: Pragmatisk kommunesamarbeid og ulike strategier for å løse nye lovpålagte oppgaver

Antall ordninger pr kommune Nordland 2020

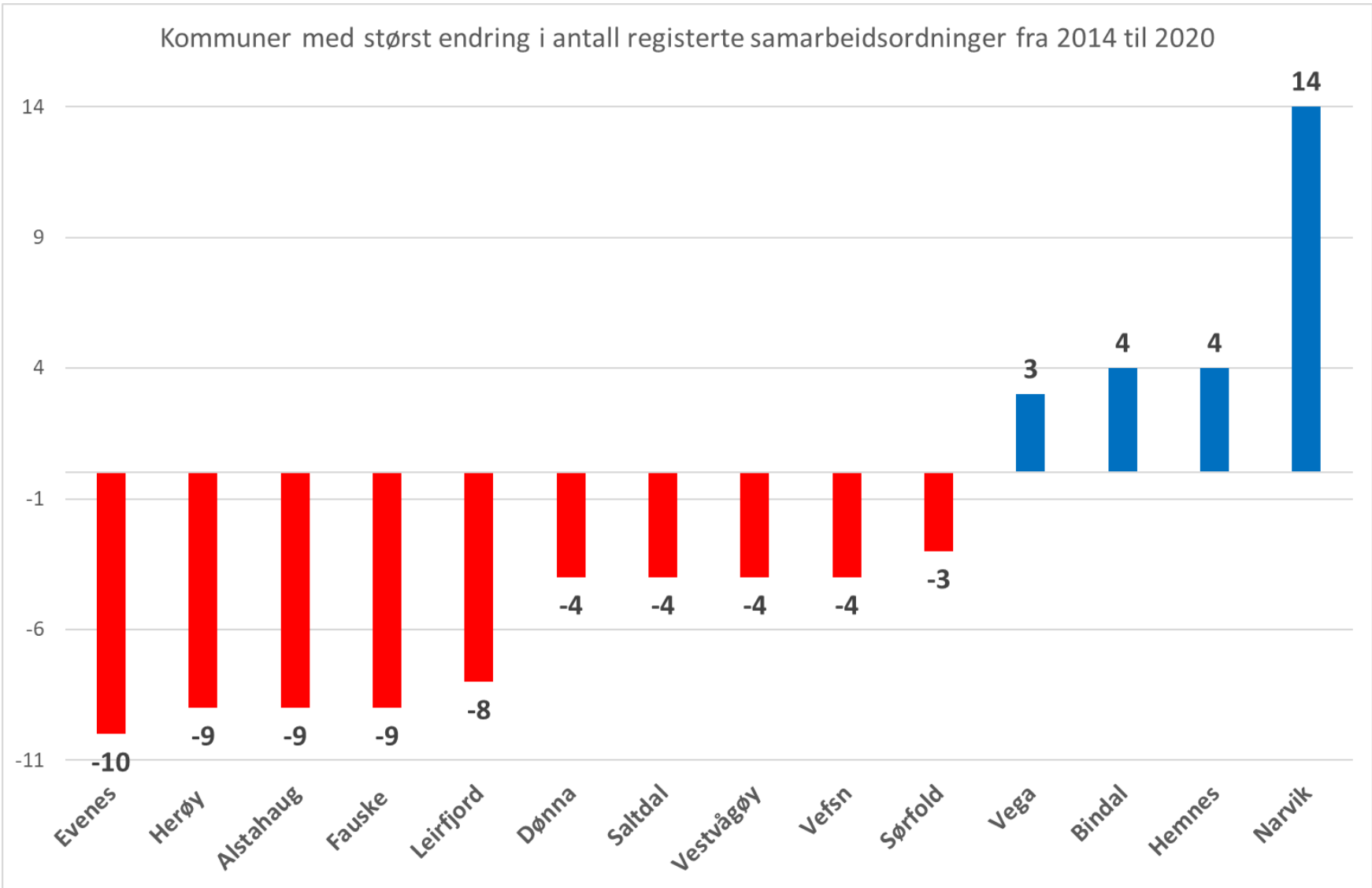
Trend 5: De store samarbeider mer

Trend 6: De minste samarbeider minst

	Snitt
Under 1.000 (4k)	27,5
1-2.000 (16K)	29,9
2-5.000 (9K)	30,2
5-10.000 (6K)	30,7
Over 10.000 (6K)	31,3

Størst endring i antall ordninger

Kommuner med størst endring i antall registrerte samarbeidsordninger fra 2014 til 2020

Alstahaug i alle konstellasjoner

Nr	Navn samarbeidsordning	Deltakerkommuner	Kom
1	Legevakt Alstahaug-Leirfjord	Alstahaug, Leirfjord	2
2	Kulturskolen for Alstahaug og Leirfjord	Alstahaug, Leirfjord	2
3	Veterinærvaktområde Sandnessjøen	Alstahaug, Leirfjord	2
4	Driv Karriere AS	Alstahaug, Rana	2
5	Ytre Helgeland Brann og Redning	Alstahaug, Leirfjord, Dønna	3
6	HALD IKT	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna	4
7	Felles økonomifunksjon HALD	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna	4
8	Felles fakturamottak HALD	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna	4
9	Personvernombud HALD	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna	4
10	Barneverntjenesten Ytre Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna	4
11	Geodatasamarbeid HALD	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna	4
12	Helgeland havn IKS	Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Vefsn	4
13	Helgeland Friluftsråd	Alstahaug, Leirfjord, Herøy, Dønna, Vefsn, Grane	6
14	PPT Ytre Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Lurøy, Træna	6
15	Barnevernvakt Ytre Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Nesna, Lurøy	6
16	Studiesenter RKK Ytre Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Nesna, Lurøy, Træna	7
17	Sceneinstruktør Ytre Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Lurøy, Træna, Vega	7
18	Helgeland crisesenter	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Hemnes	8
19	Skjærgårdsbiblioteket Ytre Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Nesna, Lurøy, Træna, Rødøy	8
20	Sekretariatskontoret for Sør- og Ytre Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega, Vevelstad, Vefsn	10
21	Sør-Helgeland Miljøverk IKS (SHMIL)	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Vefsn, Brønnøy, Sømna, Vevelstad, Vega	11
22	Helgeland Industrier AS (HIAS)	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Vefsn, Brønnøy, Grane, Hattfjelldal, Vega	11
23	Helgeland interkommunalt politisk råd (HIPR)	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Træna, Vefsn, Brønnøy, Sømna, Vega	12
24	IUA Helgeland	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Bindal, Brønnøy, Grane, Hattfjelldal, Sømna	12
25	Helgeland Legevaktsentral	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Nesna, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Brønnøy	12
26	Helgeland Kraft AS	Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Rana, Vefsn, Brønnøy, Hemnes, Grane	14
27	Helgeland reiseliv AS	Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Lurøy	18
28	Helgeland Museum	Rana, Hemnes, Nesna, Lurøy, Leirfjord, Dønna, Herøy, Alstahaug, Vefsn, Vega	18
29	Helgeland Driftsassistanse VA (HEVA)	Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Lurøy	18
30	Samordna innkjøp i Nordland	Alstahaug, Beiarn, Bodø, Dønna, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Hemnes, Herøy	21
31	Interkommunalt arkivsamarbeid Nordland (IKAN)	Alstahaug, Beiarn, Bindal, Bodø, Brønnøy, Bø, Dønna, Evenes, Fauske, Fla	37
32	110-sentralen i Salten Brann IKS	Bodø, Narvik, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Herøy, Alstahaug, Leirfjord	41
33	Revisjon Midt-Norge SA	Bindal, Brønnøy, Dønna, Sømna, Vega, Vevelstad, Alstahaug, Herøy, Leirfjord	53

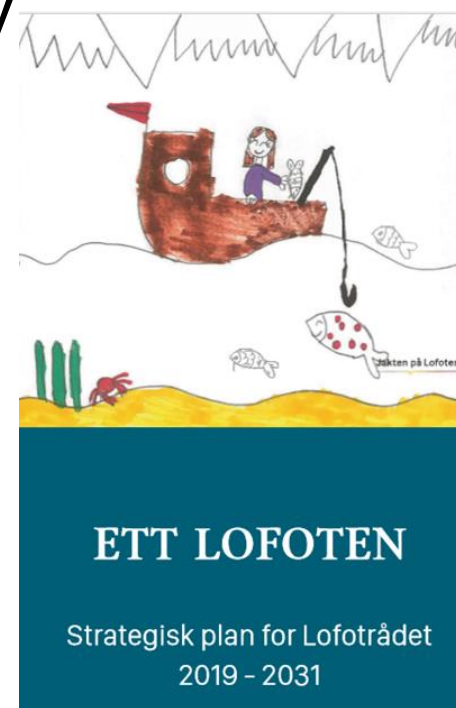
Foreløpige inntrykk fra delregioner

- Positiv samarbeidsdynamikk i Lofoten
- Økende tjenestesamarbeid rundt Bodø, etterspørsel fra Rødøy til Hamarøy
- Eksempler på tyngre og mer helhetlig samarbeid Indre Salten og nærområdet til Narvik
- Fortsatt svært mange kommunekonstellasjoner på Helgeland
- Nord-Salten svekket som eget regionalt tyngdepunkt
- Minst dynamikk i samarbeidet i Vesterålen

Ett Lofoten – samarbeid som førstevalg

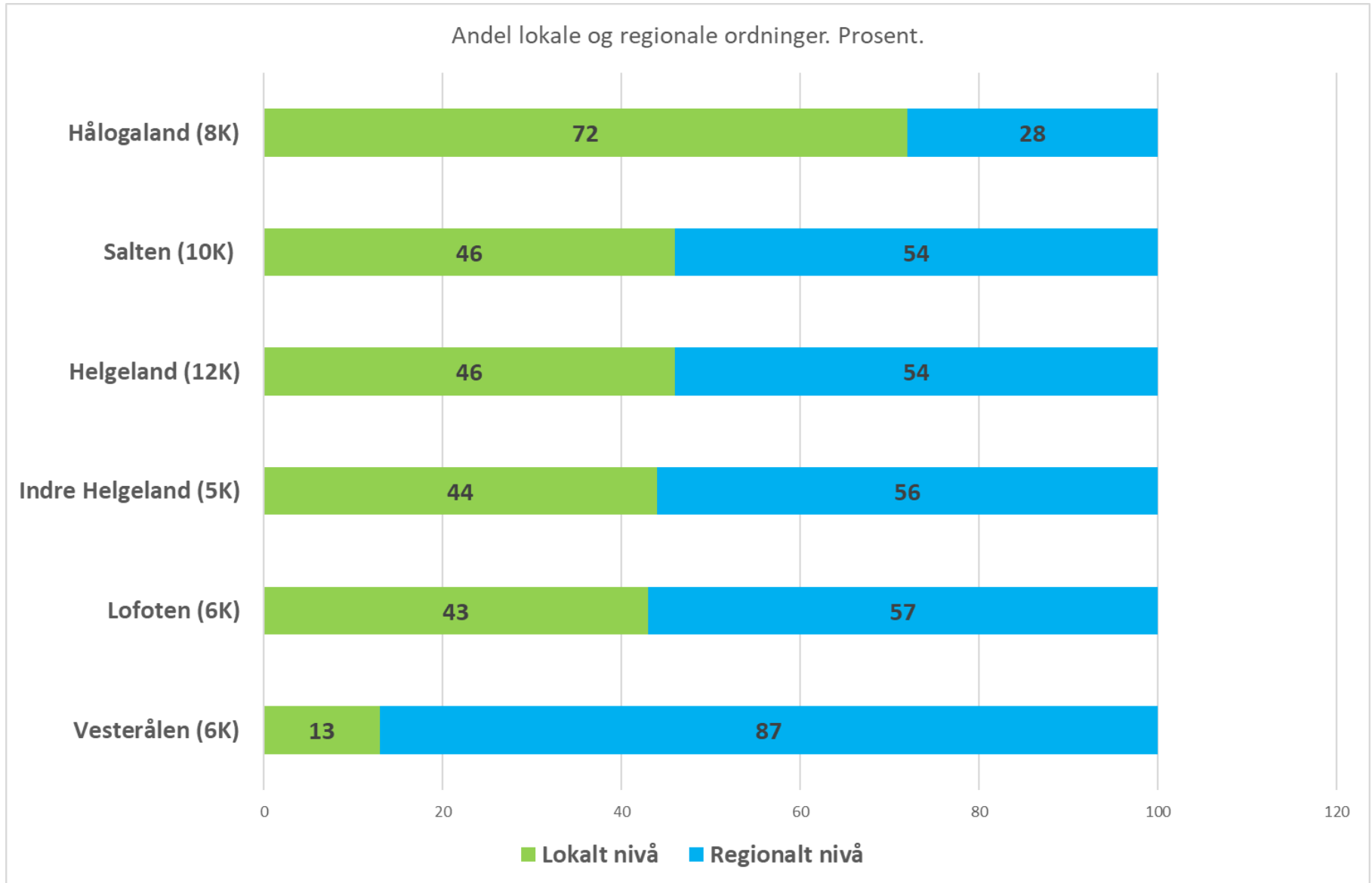

- Arbeidsdelingsmodell Vågan-Vestvågøy
 - Vågan vertskommune for IKT,
 - Vestvågøy for NAV
 - Veksler hovedkontor/avdelingskontor
- Los på samme modell i Indre Salten
- Kan Vesterålen ta en Lofoten?

Over hele landet: Rivaliserende nabokommuner står i veien for helhetlig balansert kommunesamarbeid

Ulik samarbeidsstruktur i delregioner

Lokale ordninger=typisk 2-3 kommuner Regionale=regionrådsnivå/fylkesnivå

Vanlige samarbeidsområder

Nr	Oppgave/funksjon	Prosent Nordland 2014	Prosent Nordland 2020
1	Regionråd	100	100
2	Beredskap mot akutt forurensning (IUA)	100	100
3	110-sentral	100	100
4	Krisesenter	100	100
5	Legevaktsentral	0	100
6	Friluftsråd	86	100
7	Interkommunal PP-tjeneste	91	98
8	Renovasjon	95	95
9	Kontrollutvalgssekretariat	86	95
10	Barnevernvakt	0	93
11	Regionalt kompetansekontor (RKK)	95	90
12	Arkiv	70	90
13	Revisjon	93	83
14	Felles barneverntjeneste	59	73
15	Legevakt	66	63
16	Innkjøp	70	59
17	IKT-samarbeid utenom Digitale Helgeland	66	56
18	Interkommunale planer/planlegging	32	54
19	Felles brannvern	45	49
20	Kommunepsykolog/psykisk helse	5	48
21	Felles samarbeidsavtale NAV	16	44
22	Miljørettet helsevern	25	41

Tabellen viser andelen av kommunene i Nordland som deltar i formalisert interkommunalt samarbeid om ulike oppgaver i prosent.

Sjeldne samarbeidsområder

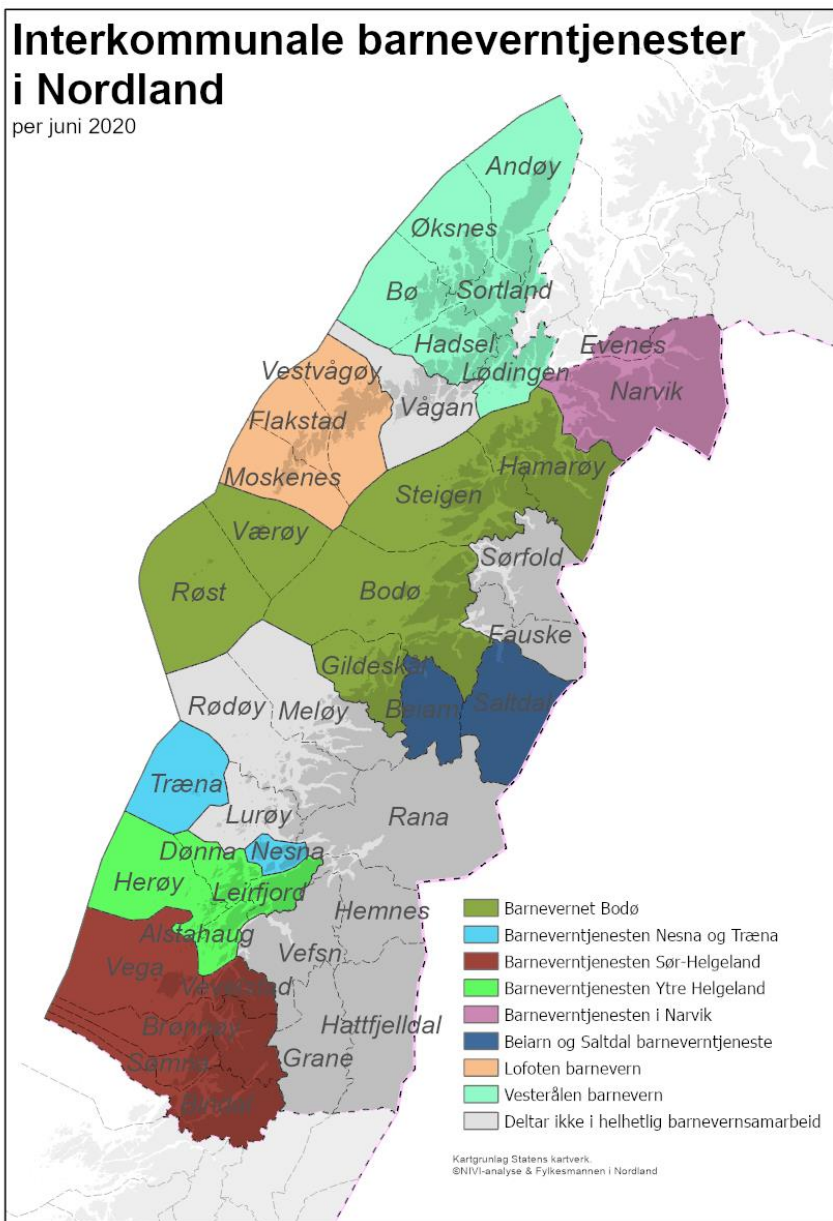
Nr	Oppgave/funksjon	Prosent Nordland 2014	Prosent Nordland 2020
23	Øvrig landbrukssamarbeid inkl. skog/vilt	41	37
24	Ø-hjelpstilbud, KAD-senger	25	37
25	Utvalgte brantjenester, brannsjef, tilsyn etc.	36	27
26	Felles landbrukskontor	32	27
27	Bibliotek	48	24
28	Grunnskoleopplæring/gjesteelever	16	24
29	Felles kulturskole, inkl. deltjenester	23	20
30	Jordmortjeneste	23	20
31	Barnehagetilbud/felles tilsyn	23	20
32	Interkommunal kreftkoordinator	30	10
33	Regnskap	14	10
34	Lønnsfunksjon	14	10
35	Havnesamarbeid/havneselskap	11	10
36	Voksenopplæring	16	7
37	Byggesak/tilsyn	5	5
38	Felles plankontor/planadministrasjon	5	5
39	Teknisk sektor/forvaltningssamarbeid	5	5
40	Felles kommunoverlegefunksjon	5	2
41	Vannverk/vannforsyning	2	2

Trend 7: Mulighetene for samarbeid blir fortsatt dårlig utnyttet på mange viktige oppgavefelt

Barnevernet

Interkommunale barneverntjenester i Nordland

per juni 2020

2020

19 tjenester, hvorav 8 interkommunale og 11 enhetskommunale

2014

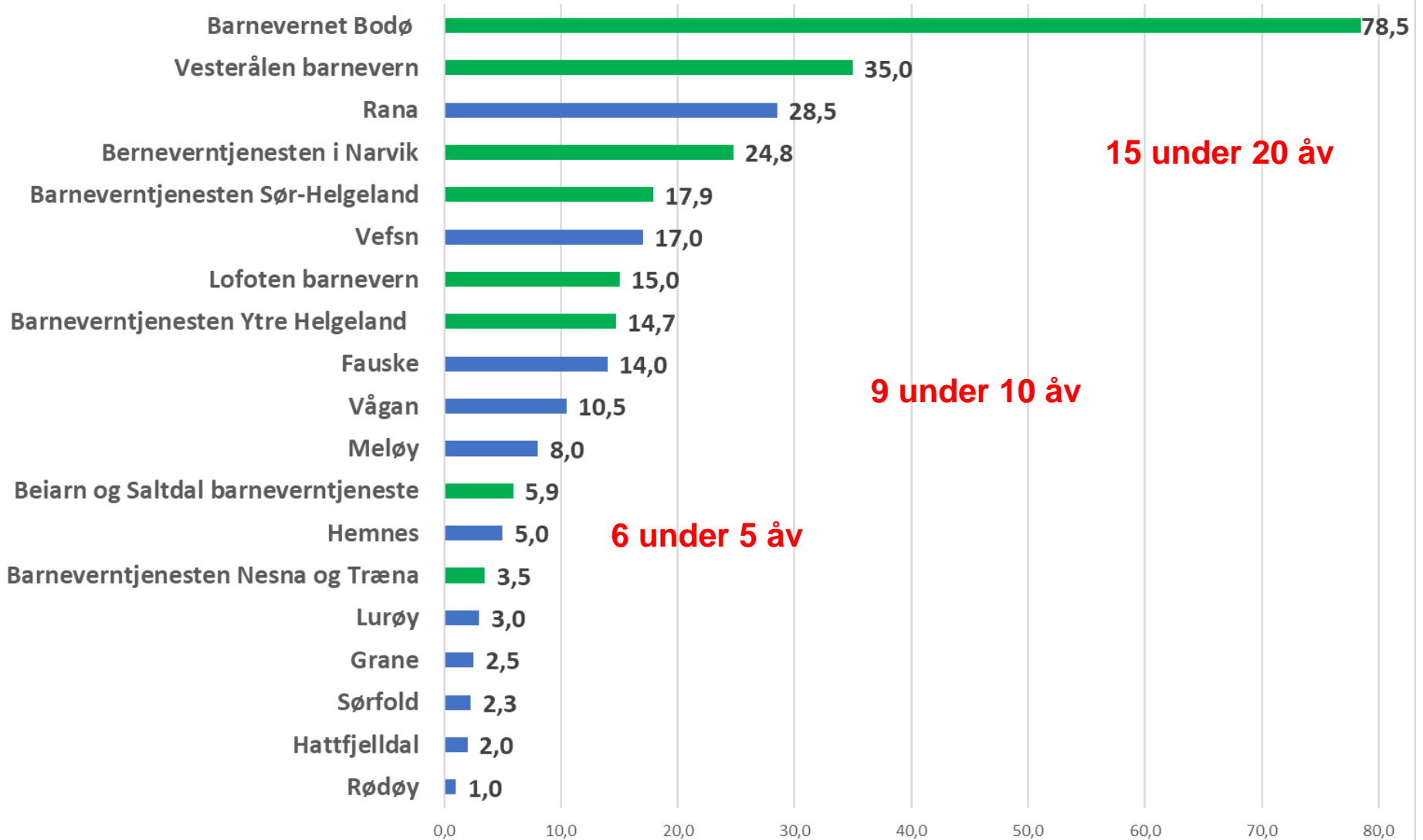
25 tjenester, hvorav 7 interkommunale og 18 enhetskommunale

2010

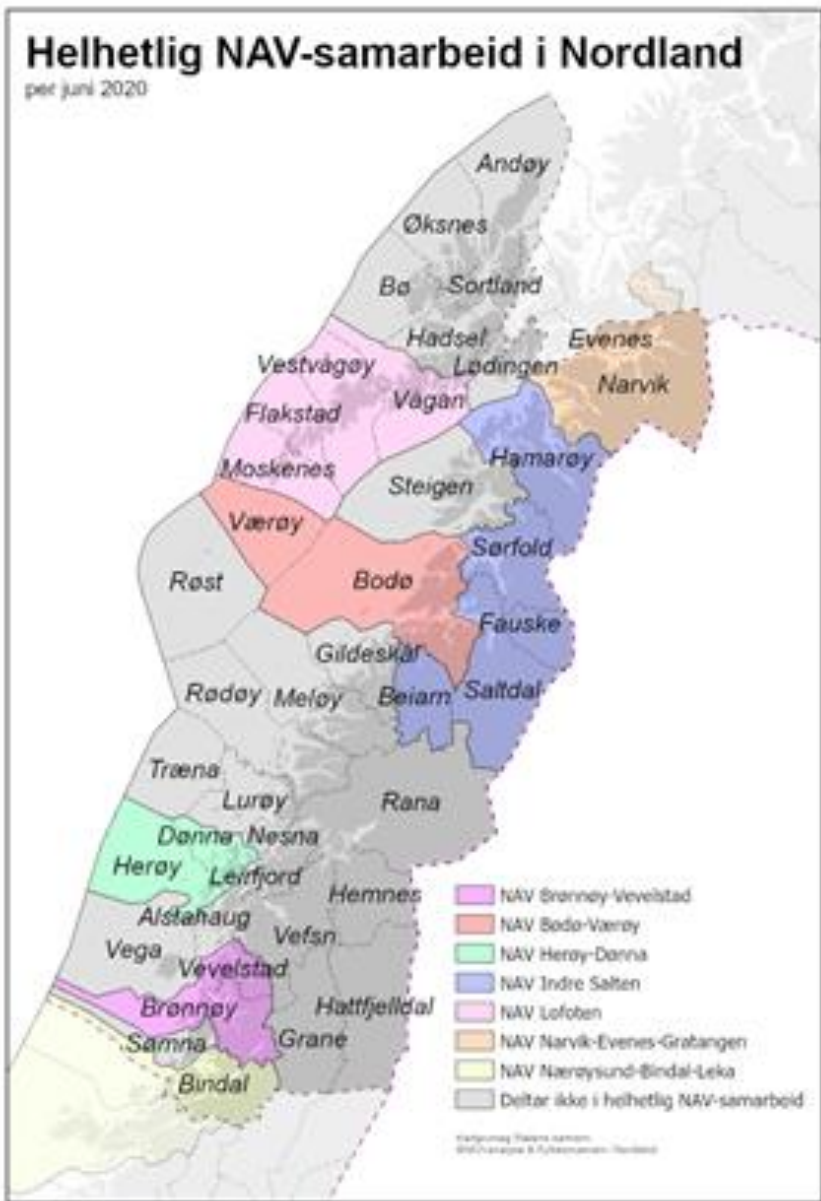
33 tjenester, hvorav 5 interkommunale og 28 enhetskommunale

Dimensjonering barnevernet

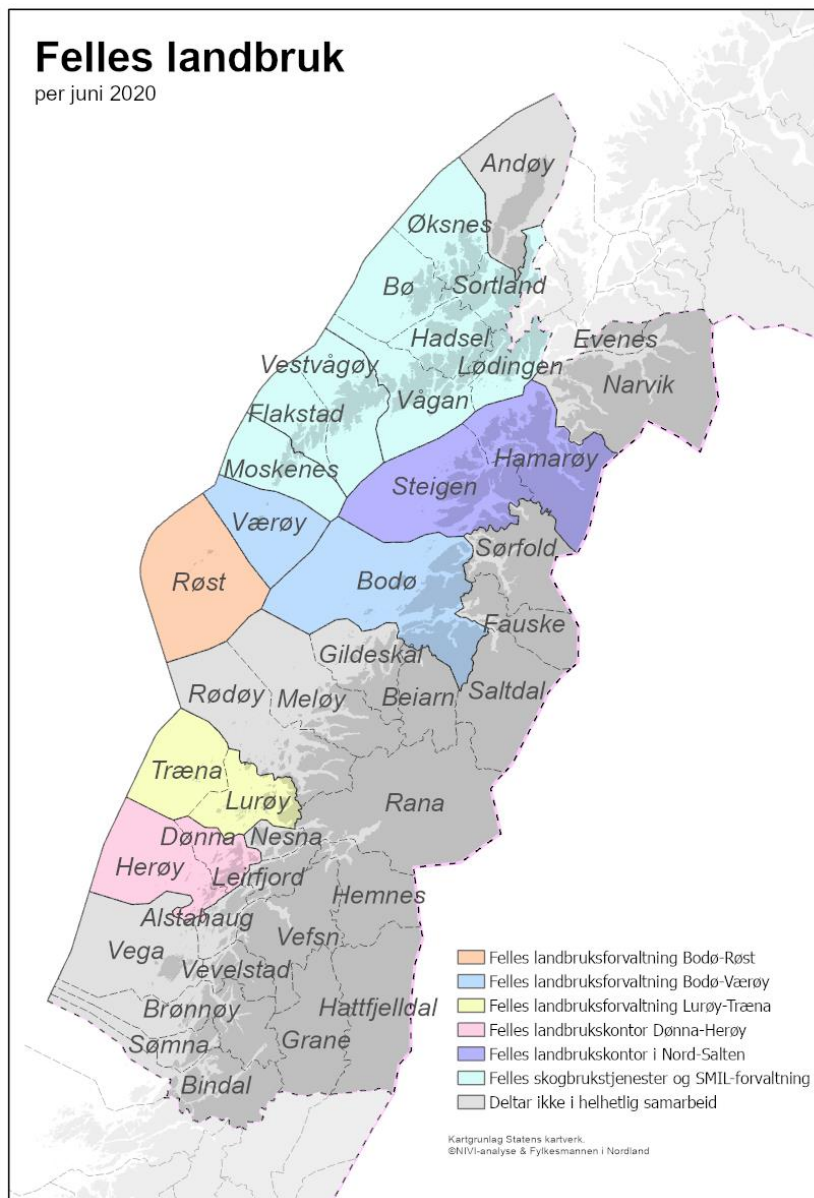
Årsverk i 19 barneverntjenster i Nordland. Fag og tiltaksstillinger 2.halvår 2019.

Mange svært små NAV-kontor

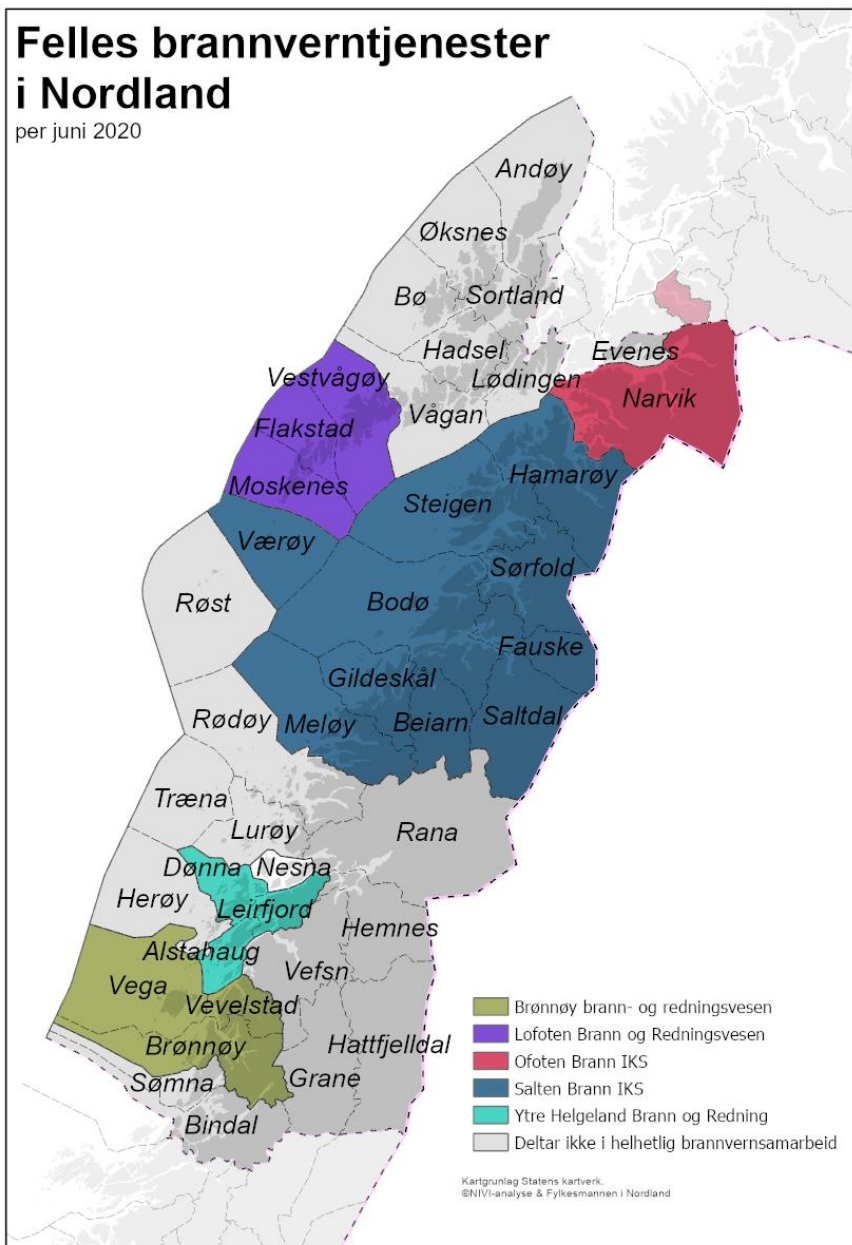
Forvittringsmodell i den offentlige landbruks-tjenesten

Sårbar organisering av brannvesenet

Felles brannverntjenester i Nordland

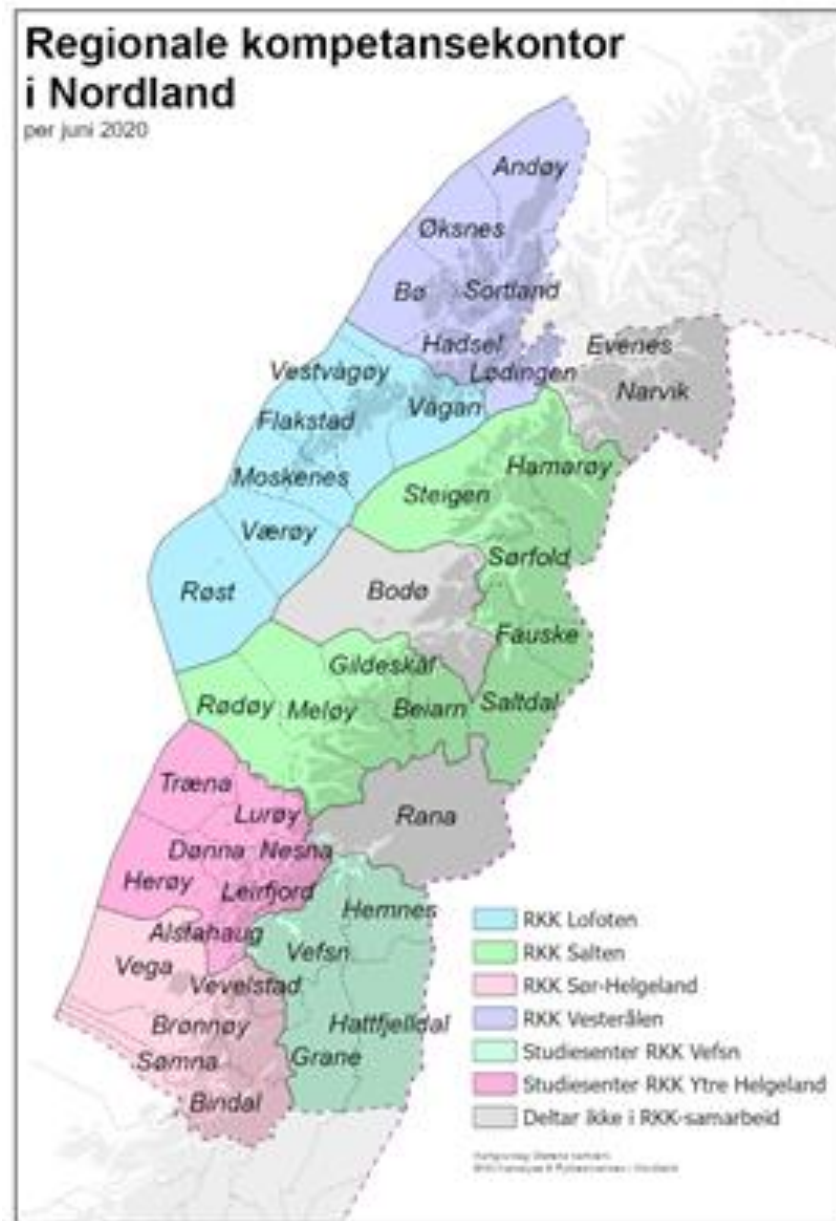
per juni 2020

Eksempel på tydeligere regionalisering

Regionale kompetansekontor i Nordland

per juni 2020

Syv trender i dagens samarbeid

1. Voksende behov for samarbeid
2. Flere og tyngre nettverk og prosjekter
3. Økt regionalisering
4. Pragmatisk samarbeid i dominerer
5. De store samarbeider mer
6. De minste samarbeider ofte minst
7. Store muligheter for utvidet samarbeid i hele fylket

Erkjennelser

- Voksende systemkrise i de minste, pragmatisk nabohjelp er ikke nok for å sikre rettssikkerhet og likeverdige tjenester
- Dagens rammebetingelser fremmer omstilling i de største kommunene
- Dagens kommunalordning og styringssystem bidrar til økt polarisering og voksende utenforskap

Offentlig sektor i Nord-Norge for tiden

Regional ubalanse

For lite kapasitet og utviklingskompetanse i 1.linjen

Sviktende rettssikkerhet og likeverd

Ikke bærekraftige kommuner

Fjernstyrt

Overadministrert

Hvor ikke mer organisering i funksjonelle kommuneregioner og landskap?

Tre offensive grep i Nordland

1. Overgang fra pragmatisk til strategisk kommunesamarbeid i hele fylket

- Utvidet nærsamarbeid i faste kommuneregioner
- Forsterket regionalpolitisk samarbeid om samfunnsutvikling i større regionale landskap

2. Kommunalt områdeløft for de minste og mest sårbare kommunene

- Modell A: Sentrert vertskommunemodell
- Modell B: Balansert vertskommunemodell

3. Nordlandsløft med samordning av de viktigste regionale medbyggerne

- Fylkesinitiativ for kompetanseutvikling, digitalisering og oppbygging av regionale fagmiljøer
- Pilotering og forsøk

Max 10 kommuneregioner i Nordland

Kommuneregion	Innbyggere 2020
Ytre Salten (5K)	58957
Rana-regionen (4K)	34289
Vesterålen (6K)	32303
Lofoten (4K)	23328
Ofoten (2K)	23193
Indre Salten (4K)	17353
Vefsn-regionen (3K)	16057
Ytre Helgeland (5K)	13324
Sør-Helgeland (5K)	12980
Sør-Salten (3K)	9451

Langsiktig kurs: Bygg om generalistkommunen, styrk 1.linjen, integrer 2.linjen, økt desentralisering, reorganisering

